

Nye Billier

af
Clith Pedersen.

(Fortf.)

Maaffe kunde det slet ikke nytte at søge Gud, naar man havde det paa den Maade.

Else søgte nu at gøre alle sine Dødsjæle mørke og store som muligt, gravede i sin Sufommelse efter de hundrede Smaating, fandt ogsaa meget, der ikke havde været, som det skulde; men der var intet, som rigtig kunde trykke ned.

Skvad vilde mon skæner sige, om hun fortalte ham saadan noget, han, der kunde tale saa stærkt om al den Synd, der boede i hvert eneste Menneske, selv det allerbedste og rene Menneske.

Præsten vilde i hvert Fald nok tænke, at hun var en rigtig Dødsjæle og formane hende til at se bedre efter.

Til sidst vidste hun hverken ud eller ind, fristedes ofte til at tro, at hun var gaaet ind i Spekulationer, der ikke hørte hendes Alder til, men snarest skulde reente, til hun blev ældre og havde oplevet noget mere baade af ondt og godt.

Men stundte de Tanker kunde hun dog ikke; thi var Angeren end aldrig saa bleg, saa dofede daglig hendes Kængel efter en fast og sikker Forbindelse med Gud, ham, den kærlige, magtige, der syntes saa langt borte, saa højt oppe. For der var alligevel noget truen- de i Tankerne paa ham, i dette at al hendes Trang, hver en Bevendelse i Bøn stundte modtes med denne underlige, store Tavshed, som vilde han slet ikke give hende det mindste Svar.

Hun kunde bede og længes og spørge; men Svar fik hun ikke. Endda han var levende og magtig til at holde Menneskehjærter med Fred og Glæde, som skæner saa lidt havde sagt.

Saa var det en snermerke Aften. Else var ene paa Vej hjem fra et Besøg inde i Bøen. Hun kunde næppe se Vejen, Marken laa mørk og sort til begge Sider; hun oppe under Stjernerne laa der ligesom en klar Ly- ning.

Som hun gik der ene, mindedes hun en Juleaften fra sin Barndom. Hendes Moder havde bragt hende til Sengs, mens de andre endnu sad og lo og spøjte over kort og Pebernødder og andre gode Sager.

Saa snart Moderen havde bedt Aftenbønnen med hende, var hun igen gaaet ind i Stuen ved Siden af, og Else laa nu ene og saa ud af Vinduet, op mod den klare Stjernehimmel.

I Tøppen af hendes Juletræ havde der ogsaa været en Stjerne, en stor, gulden Stjerne — alle de der- oppe straalende ogsaa i Tøppen af store, lyse Træer, det havde hun hørt om . . . Saa mange Engle, der var om at pynte og tænde alle de Træer! Der maatte være mange, mange Tusinde. Og hvor det maatte være dejligt at se de smukke, hvide Engle danse om Træerne og høre dem synge Juleangen . . .

Hun vilde være god og lydig som Englene, baade overfor Far og Mor, overfor Folkene, ogsaa mod den gamle, gnavne Møgt. Men saa god som Jesusbarnet kunde hun vist ikke være . . .

Else husede alt saa klart fra hin Juleaften, og Tankerne fra dette stjerne Varmemøde blev i Aften til hendes egne Tanker igen.

Saa god som hun skulde — burde —

„Nej, saa langt, langt fra.“ sagde hun hen for sig.

„Saa langt, langt fra.“

Men dog elsker han dig!

Det vidste hun som lille Pige, det havde ligget saa klart i hendes Varmemøde.

Var det da slet ikke sandt mere, var det ikke lige saa sandt nu som den Gang?

„Gud elsker mig dog.“ gentog hun jagte, næsten hvijsende, og Else syntes hun greb om det Ord, greb det som noget fast og sikkert.

Og da der kom Tanker og Tvivl, der vilde frem og stemme imod, greb hun endnu fastere til: for han havde jo selv sagt det, selv jendt Julebarnet til at elske og træse — alle små Børn — og alle voksne. —

Og hun sølte en stor Værligheds Glæde, der vilde krybe igennem. Men den kunde, turde alligevel ikke rigtig.

Da Else naaede Storgaard, var hendes Forældre gaaet i Seng. Hun gik da lige ind paa sit Værelse.

„Turde jeg dog holde det fast.“ tænkte hun, idet hun tændte sin Lampe.

„For Jesu Skyld.“ sagde hun, som uvilkaarligt.

„For Jesu Skyld.“ gentog hun.

Det lod saa stærkt, syntes Else, som var der slet ikke mere for hende at sige end netop disse tre Ord. Og den Aften sov hun ind saa underligt let i Sindet, for hun havde grebet om noget fast og sikkert, som hun aldrig i sit Liv vilde slippe mere.

— Strafs da Else vaagnede næste Morgen, for det gæmte hende: om det holdt endnu?

Det gjorde det.

Gud stod for hende omtrent som i hendes Varme- aars lyste Tanker: som den, der vilde elske og vogte og bevare, naar hun varlig ville gaa frem paa gode Veje, ja, hver Tanke var et: frygt ikke! — For Jesu Skyld!

Saa tung og stille som hun havde været i de sidste Dage, lige saa let og glad forlod hun den Morgen sit Værelse og gik ind i Føllestuen.

Der sad begge Forældrene. Karen saa straks under- søgende paa Elses Ansigt. Gregers saa ned i sit Bibeboved.

„Er der noget i Afsen, jeg skal . . .“

„Nej, hvordan gaar det, min Pige?“

„Taf, lille Mor, det gaar saa godt, saa godt.“ svarede Else og gik lige hen og kyssede sin Mor.

„Synes jeg ikke nok, at du saa saa fornuftig ud;“

nu er de Griller vel helt slaaet af min røde Piges Sv- ved.“

Salvt udfølgelig svarede Else: „Saa en Maade, ja, det vil sige, jeg har nu forstaaet . . . jeg har nu grebet eller . . . jo, grebet det i Tro, som jeg længtes efter.“

Gregers saa stadig ned i Bibebovedet, men sagde intet. Dog, han var næppe den, der forstod mindst af det hele.

Karen sagde: „Naa, ja, ja da, naar nu det saa maa blive derved, min Pige. Lad mig endelig se, der ikke kommer flere Strupler . . . nu synes jeg bare, du fore- løb lig skulde være med at høre den Præst, før I sø- bi a, siger jeg.“

„Det maa du ikke forlange, Mor, det maa du ikke, det er jo saa dejligt, siger nu da, saa dejligt at høre om . . .“

„Ja, vist saa, vist saa, men, men da ikke, naar det giver Strupler og Oro, man skulde jo netop høre det ud af sin Præst, at man gaar glad hjem fra Kirke, altid.“

„Men Mor, det er jo netop det, jeg er bleven, aa, saa usigelig glad ved helt at give mig hen til Gud, vidende at han helt har taget mig til sig som sit kære Barn.“

„Ja, da var du da helt fuld af Strupler for ikke saa længe siden og har været det i mange Dage, og den Slags Forfrækkelse skal vi jandelig være fri for at saa flere af her paa Storgaard.“

„Jeg har slet ikke været forfrækket, nej, i Grunden ikke, det var mig blot saa svært, at jeg ingen . . . ingen Bøvlelse havde af, ingen Bøvlelse om, at Gud . . . at Gud elskede mig.“

„Da har du da aldrig nogen Sunde før hørt andet af din Præst, din Lærer eller andre, skulde jeg tro.“

„Nej, men forstaa mig rigtig, kære Mor . . . fort- sagt, jeg manglede den store Glæde, der nu følger mit Hjerte, Glæden over Frelseren, over at maatte være glad, ja, det loder saa underligt, men over da, at der for Jesu Skyld ingen Verdens Ting er i mit Liv, jeg behøver at frygte for . . .“

Men Karen forstod ikke Forklaringen, rystede bare paa Hovedet og saa spørgende over mod Gregers.

„Du siger ingen Ting, Gregs.“

„Na, jeg synes for Resten, det lyder rart nok, det Else der siger, og Præsten talte nu ligesom ogsaa rart i sin sidste Gang; hun kan godt høre ham.“ Gregs styt- tede lidt paa sig og saa ud i Gaarden. Tre Spand kraf- tige juffe Heste kom netop hjem fra Marken.

„Da har du ja maaned været mindst lige saa beten- fellig ved Pigen som jeg, Far, og det i Dag ogsaa.“

„Ja, men nu mener jeg, det gaar. Hun kan godt høre ham.“ sagde Gregs, idet han rejste sig paa den Maade, der betød, at nu var Karens Dom underkendt, Sagen slutted.

Den rare Fader, den omhyggelige Moder!

Else strøg Moderen over Kind og Haar, og gik saa ud for at smøre Middagsmad til Karlene og Møgteren. For alle Vigerne havde fri; de var i Gang med Stør- punden. Der skulde være stort Dansefald i „Stuen“ inde i Bøen.

For første Gang i flere Dage tænkte hun paa Jens. Han skulde nok med. Som han kunde danse, saa glim- rende. Men nej da, som det gif til inde i „Stuen“.

Hun vilde ikke med for aldrig det. Alot Jens heller ikke skulde. Han vidste jo, at hun aldrig kom der. Nej, saa gif han nok ikke nu mere . . . Na, tank om Jens heller ikke brød sig om de Sager. I Grunden var det lidt saa meget grimt med den Dansen, ogsaa paa Stor- gaard og i de andre Gaarde . . .

Det lod grimt, som de pjankede og snisede, de pantede Piger, mens de sangte Middagsmaden. Og som hun snakkede, Mette Marie især.

Aldrig før havde hun hørt det saadan. Det maatte hun en anden Gang have talt med hende om.

Grunden og hørende forbandt de tre Piger lidt efter sammen Bryggeriet.

To af Karlene kom ind, fik en Mellemmad i hver Haand og forsvandt saa samme Vej som Vigerne, han- dende paa, at de ordentlig skulde mere sig i Nat.

Mha da! ja, han var nu især raa, den Anders, Forfarlen . . . men for Resten saadan var jo saa mange af de væne Gaardmands sønner. Det havde hun aldrig tænkt videre over før.

„Men det hjalp nok med den ny Præst, det maatte det da.“ tænkte Else. „Gudt var det, han var kommen, ja, som det dog var en Guds Lykke.“

Den hele Aften igennem var Else saa mild og glad. Af og til nymmede hun paa en af de nye Salme- melodier, skæner havde indført. Gregers og Karen var beroligede. Men Karen tænkte ved sig selv: „Jeg skal dog være paa min Post.“

Først da Else var kommen i Seng, som hun rigtig til at tænke paa, hvor underligt det var, at hun tænkte saa lidt paa Jens. For Grunden var egentlig slet ikke den, at hun sølte sig rolig overfor Forældrene i det Spørgsmaal; men det var, som om der var kom- men noget mellem dem. Han forstod naturligvis slet ikke alt det nye, hun nu var kommen ind i, og som var hende saa stort, saa meget, meget mere end . . . end noget andet her i Verden.

Det var jo hende meget mere umisteligt end . . . end Jens selv, ja, det var det virkelig, end ligesom baade Far og Mor med. Det lod saa underligt, næsten meningsløst, men hun sølte det saa umiskendelig klart, at det var alligevel saadan.

Moffen var vist mange, men hvad gjorde det. Hun laa saa dejligt, og alt dette nye, ja hele denne nye Verden, der var gaaet op for hende, ligesom ved et Tryllelag, den blev ved at fylde hendes Hjerte med Glæde og nye Tanker, — ja, det var jo et helt nyt Liv. Na, maatte hun nu ret kunne leve efter Guds Billie; hun var saa glad.

Moffen var over tre!

Den blev vist fire, før hun faldt i Søvn.

Men Mafften var før nu, da Else vaagnede og stod op, frisk og stærk som altid, glad som ingen Sunde før.

Pastor skæner var nu begyndt at gaa rundt i Vin- strup og hilse paa sine Sognefolk. Først gif han, hvor han spurgte, der var Sygdom eller meget gamle Folk; for Resten tog han Hus for Hus og Gaard for Gaard uden Personale. Og overalt, hvor han kom ind, talte han med Folkene, unge og gamle, om de Ting, der hører Guds Rige til, roligt og beundigt, men dog alvorligt og indtrængende. Det gif der som alle Vegne. Nogle hørte nødtvingent paa Præstens Ord, andre var nærmest ligeglade, men lod interesserede; men der var dog ogsaa Steder, hvor han til sin store Glæde mærkede, der var god Jordbund.

Degnen værgede sig over, at Folk næsten ved en- hver Lejlighed drøftede den ny Mand og hans Ord; som om der aldrig havde været Kristendom i Sognet før den ny-Kæves Komme. Men han tog tilsmældende ret roligt paa det hele.

Endelig naaede skæner ogsaa til Storgaard, da han omtrent havde været inde alle andre Steder.

Alle Kvinderne var i stærk Gang med Vagning, Gregers var ikke hjemme.

Da Karen saa Præsten i Gaarden, sagde hun til Else: „Snup et Forlæde før og gaar ind. Han gaar nok snart igen, naar han hører, Gregs ikke er hjemme.“

„Ja, men du kommer da ogsaa ind, Mor! Det maa du da.“

„Maaffe,“ svarede Karen.

Da Else kom ind i Føllestuen, stod skæner der allerede.

Spør hun er smuk, tænkte han ved første Blik. Men smuk var hun ogsaa med de af Arbejdet røde Kinder, de mørke Fine, den høje, rante, kraftige Skif- felse. Hendes Hilsen var fri og utvungen.

De havde ikke siddet længe, før han ledede Samtalen ind paa aandelige Ting.

„Naa, det er Deres Varmdomshjem, det er et stort og smukt hjem, Herren har givet Dem, det er noget at være ham taknemmelig for, ikke sandt?“

„Ja, Hr. Pastor, men det bedste af alt er dog alt det, Herren vil give os . . . give vor Sjæl, jeg mener . . . Freden med ham . . . denne underlige Hjertesforbin- delse . . .“

Saa klar og frisk Tale havde han ikke mødt før i Vinstrup, paa mange Steder han end havde været inde. Og det kom ham saa overraskende, saa glædeligt over- raskende.

„Ja, men det . . . Else Storgaard, har De da den underlige, var det ikke Hjertesforbindelse, De sagde?“

„Na, ja, Gud ske Tak, den har jeg saa sikkert og vist.“

„Men er der da andre her, De kender, som har det paa samme Vis?“

Else rystede paa Hovedet og sagde: „Det tør jeg ikke udtale mig om.“

„Men hvor længe har De da haft denne Forbin- ning?“

„Det er kommen, siden De talte her første Gang.“

„Det er mig en stor Glæde at høre det.“ sagde Gregs og udtalte saa sit Haab om, at mange Folk der paa Egnen snart maatte gaa ind i dette skønne Guds- liv, saa det kunde blive rigtig kendt paa Hjemmene og Livet der.

Vel en hel Time var gaaet, uden at de mærkede det. Da traadte Karen ind i Stuen.

Hendes Ansigt var roligt, kolbt, da hun gav Præ- sten Haanden. Datterens Ansigt kendte han fra Kirken, Moderens ikke.

„Goddag, ja, jeg vilde gerne hilse paa Dem.“

Karen højede Hovedet meget lidt, idet hun jatte sig.

„Deres Datter og jeg har faaet os en lille Sam- tale.“

„Na, det har De.“ svarede Karen, idet hun saa hen paa det store Børnholmerur.

„Deres Mand er nok ikke hjemme?“

„Nej, han kommer heller næppe før hen paa Af- tenen.“

skæner var snart enig med sig selv om, at for Nie- blifket, maaffe for lange Tider vilde det være umuligt at komme den skone paa nært Hold. Men han kendte hende jo ikke, maaffe var det kun hendes Væsen.

„Det er dog en prægtig Ejsendom, Storgaard, jeg har sjældent set saa væn en Gaard.“

Der kom et Blink i Karens Fine. Der var Sporet. Men hun luffede sig til. „Na, Else, du faar gaa ud og se til Vagningen.“

skæner vilde til at rejse sig, men tænkte paa den anden Side, det kunde være uhøfligt mod Konen, som lige var kommen ind.

„Jeg vilde gerne en Gang se Deres Gaard, — omkring i Udhusene, den skal jo være saa udmærket indrettet.“

„Ovis De en Gang kommer herud igen, og min Mand er hjemme, kan De saa godt . . .“ Karen var lige fald. Med et Blif havde hun set, at den skæner var umulig at komme over, især naar hun skulde have ham paa nærmere Hold, paa Storgaard. Anderjen var flog nok, men han trak sig ind i sig selv og sagde ingen- ting. Saa bare ud, som om han tænkte. Han her tav ikke i Vængden. Der var noget Dirigent i ham. Nej, han maatte holdes væk fra Storgaard. Og heldig ogsaa fra de andre.

Præsten havde siddet og set ud i Gaarden. Hun var i Grunden uhøflig, den skone.

Saa brød han op.

„Harvel, vil De hilse Deres Mand?“

„No Tak.“ Hun gengældte roligt og fast Præstens Blik.

„ . . . og Deres Datter.“

„Tak.“

skæner tryggede paa Hjemvejen paa den Bist. Det var vel Datterens Omvendelse eller nye Klarhed. Han svingede uophørlig med Stokken. Sigt havde han dog ikke tænkt sig at møde i Vinstrup. Mandens Ansigt saa da helt stift om end lidt selvbevidt ud. Det var det eneste Menneske, han endnu ikke havde faaet talt rigtig med paa sine Sæsbeføg.

Naa, det kan ikke nytte at spekulere over Personer, Bøn og Arbejde er det, der skal til, led det i hans Hjerte, da han gif ind i Præstegaarden.

Men det prikkede alligevel paa ham, den unge Sel- arværdighed, den fornemme Generasjon, — saadan en Behandling. Dog var han enig med sig selv om, at han ikke vilde prøve paa at spørge Nyt, nej, han vilde selv lære Folkene i Storgaard at kende.

V.

I Jattighuset, som laa lige Østen for Kirken, var der kun én Beboer, en gammel Mand nær de halvfjers.

Anders hed han, Anders Jøst kaldtes han for sin jor- gelige Kærlighed til Brændevinen, som da ogsaa var Skyld i, at han boede, hvor han boede.

Han var lidt over Middelhøjde kun, men bred og kraftig, Ansigtet bredt og skæglet, Hovedet duffede stærkt paa den kraftige Hals.

Der var noget mildt over ham, naar han var be- rujet, og da var han let i Gang, men noget melankolsk, naar han var æbri, og da var Raffan mere højet og Gangen tungere.

Lidt havde han grædt over sin jorcelige Tilværelse, iffe sjælden havde han kæmpet haardt for at saa Jla- ften slaaet i Stykker for bestandig; men efter et Par Dages Forløb havde han altid maattet føde sig en ny Jlaaste med Jndhold. Af, hans kære Kone og de to småa dejlige Dreng, som laa der oppe paa Kirkegaar- den, de havde iffe funnet trives i Jattighuset. D, hvor var det godt, deres Sjæle iffe havde set ham i de mange, mange Aar.

Han sølte sig dømt til livsvarig Druffenstaf. Der var nok ingen Udvej. Du skal saamænd iffe kærpe længere, lad bare staa til, led det i hans Hjerte. Svad gjorde ogsaa det, at han under tiden kom gennem By- gaden i Spidsen for den hylende Skoleungdom! Af, i 36 Aar havde h u n d e s Sjæle jo været luffede, og han selv var nu næsten ligegladd med Menneskers Mening.

Men Anders havde faaet ude i Vaabenhuset og hørt de Ord udtale med Myndighed og Kraft: Sager herit Guds Rige, kast dig først helt over i din Frelseres Havn, saa skal du erfare, at han har Vej, Udvej a l l e Steder.

Alle Steder havde Præsten gentaget, navn mig en eneste Glendighed, han, den stærke Gud iffe har Udvej for.

Det var gaaet gennem Anders som et Lun, som et Kommandoraab gennem en Soldat, han havde rettet sig, strakt Hovedet i Vejret, lyttet, lyttet som en druffende efter Menneskers Jodtrin paa Bredden.

Alle Steder, alle Steder led det gennem Anders, alle, alle mulige Steder, den stærke Gud, ud af Druffenstaf og Glendighed og hjem, en Gang hjem til Ma- rie og deres småa Dreng.

„Det maatte være sandt, ja, det maatte det da.“

Maaffe i mere end en Time gif Anders frem og tilbage paa Gulvet, da han var naaet hjem til Jattig- huset.

. . . Netop saadan kunde han forstaa Gud, saa var der noget ved ham. Der var iffe den Ting, der var ham umuligt overfor den, der vilde . . . der vilde . . . der vilde gaa . . . nej, der vilde k a s t e sig ind til ham med hele Hjertet, saadan var det, Præsten havde sagt det. Og han maatte, maatte engang igen være sammen med Marie og deres to småa dejlige Dreng, hvor var de smukke, naar de laa og sov sammen i deres lille Seng med de to småa, lyse Hoveder paa den samme Pude.

Anders foldede sine Hænder henne ved Sengen og bad saa inderligt til Herren, at han dog vilde gøre ham til et nyt Menneske, der kunde komme ind i Himlen.

Da Anders tidlig paa Aftenen gif i Seng, var han fuld. Han var kommen bag ind hos Skibmanden.

— I mange Dage gif det nu paa den særreste Maade. Iffe en Time paa Dagen havde han Gud af Tankerne. Han tænkte og tænkte, bad til Gud og spe- kulerede, men aldrig syntes han, at han havde førstet stærkere efter Brændevin.

Mindst engang om Dagen var han beruset, job Musen ud paa nogle Timer og begyndte saa forfra paa at tænke og bede og kæmpe med Druffelysten. Han kun- de ingen Nedelighed finde paa det hele. Gud kunde hjælpe, og Anders vilde hjælpes, men ligemeget hjalp det. Nej, det var helt meningsløst alt sammen.

— Saa rygtedes det pludselig over hele Vinstrup, at Else i Storgaard var bleven ligesom Præsten. Saa- dan ligesom mere troende end de andre; hun talte nok med andre om Gud, affkurat som om hun var Præst. Hun holdt helt med skæner i dette Brøvl om, at alle Folk i Vinstrup vare nogle jammerlige Syndere.

Else i Storgaard! det var ellers saadan en flog og rolig Tøs. Anders havde paa Fornemmelsen, det var noget for ham. Han maatte se at saa Tag i Brændvin; han kunde vel pumpe lidt ud af ham. Det var jo da ogsaa en Slags æjfflig Mand, der forstod sig paa de Dole. Else maatte vel nok have gjort en eller anden grov Synd. Skønt hvad skulde det vel være for en?

I et Fristarter saa Anders Degnen staa ude ved Skiffen. Han figgede nok efter Posten. Anders tog Skiffetten paa og ned ad Vejen.

„Goddag, Anders!“

„Goddag, Brændvin! jeg havde ellers en bette Ting, jeg gerne vilde spørge Brændvin om.“

„Gør du blot det, Anders.“

„No, jeg har hørt om hende, Datteren i Storgaard, at hun skal være bleven ligesom Præsten . . . ja, jeg kan iffe rigtig . . .“

„Naa, jo det er rigtig nok; hun er bleven taabelig, hel fuldstændig fuld af Religionsstrupler og Snak om vor Herre.“

(Fortfætt.)